

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy hónapra ... 200 K
Később hosszabb időre előfizetést el nem fogadhatunk.

POLITIKAI NAPILAP

Felkeltő szerkesztő:
L. LORÁNT JÓZSEF
Kiadó: **HEGEDŰS ÉS SÁNDOR**
Közlöny- és nyomdai vállalkozók

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM
TELEFONSZÁM: 10-20

KIADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM
TELEFONSZÁM: 10

Sürgönyeim: Független Ujság Debreczen

Kispesten lovas rendőrök oszlatták szét a liberális polgárokat

Budapest, nov. 27. Kispesten a liberálisok rendkívüli közgyűlésre hívták össze a városi képviselőtestületet egyrészt, hogy a kereskedők és iparosok tiltakozásuknak adjanak kifejezést a forgalmi adó blokkrendszere ellen, másrészt hogy állást foglaljanak a városi főgyűsz ellen tervezett fegyelmi eljárás ügyében. A liberálisblokk emberei, kereskedők és iparosok délután bezárták üzleteiket, felvonultak a városháza elé és felmentek a közgyűlési terembe.

Válya Gyula dr. Kispest polgármestere a közgyűlést megnyitva felszólította a teremben levő liberális hallgatókat, hogy hagyják el a helyiséget. A felszólítás azonban eredménytelen maradt, a polgármester utasítást adott Berzics József rendőrfelügyelőnek a terem kiürítésére. Ez alatt a városháza elől teret betöltő több ezer főnyi tömeg zajosan tüntetett a városi vezetőség ellen.

A tüntetőket csak lovas rendőrcsapatok tudták szétoszlatni s ezután a városháza körül teret kordonnal zárták körül.

A kormány benyújtja az indemnitást

Budapest, nov. 27. Mint értesülünk a kormány a jövő héten benyújtja az indemnitást. A kormány az indemnitást a most érvényben levő házszabályok keretében tárgyalatla, sőt hallandó bele menni abba is, hogy 8 óras üléseken folytassák a vitát.

Szakemberek véleménye a közigazgatási reformról

Budapest, nov. 27. Rakovszky Iván belügyminiszter elhatározta, hogy a közigazgatási reform előkészítése alkalmából meghallgatja az elmélet és a gyakorlati szakembereit. Az első ilyen szaktanácskozás vasárnap és hétfőn folyt le a belügyminiszter elnöksége mellett.

Az értekezleten a megjelentek véleményüket nyilvánították a reform ügyében. Legközelebb a közigazgatási szakemberek fognak véleményt nyilvánítani a készülő reformról.

Egy olasz lap támadása az entente ellen

Róma, nov. 27. (A Debreczeni Független Ujság bécsi tudósítójának telefonjelentése.) Az Avanti igen heves cikkben támadja az entente vezető politikusait, akik még mindig ragaszkodnak a békeszerződéshez, holott azokat az események már túlhaladták. A versaillesi szerződés felbomlása már megkezdődött, mert nyilvánvaló, hogy Németország nem fog tudni fizetni.

A lap támadja Mussollit is, azért a nyilatkozatáért, melyszerint Franciaországgal katonai szövetséget akar kötni s azt mondja a lap, hogy aines többé már a világon, mely hallandó lenne ágyutöltelékül szolgálna. Ha az entente tovább folytatja jelenlegi politikáját, megériük azt, hogy Olaszország és Németország mégis kénytelen lesz kezét fogni egymással, és közösen lépni fel az entente ellen.

A bécsi egyetemi hallgatók numerus clauzust követelnek

Berlin, nov. 27. (A Debreczeni Független Ujság bécsi tudósítójának telefonjelentése.) Ma valamennyi bécsi egyetemen tüntetések voltak, amelyekben a német nemzeti egyetemi hallgatók vettek részt. A tudományegyetem hallgatói nyilatkozatot adtak ki, amelyben a következő követeléseket állították fel.

1. Ezentul ne lehessen több zsidó rektor vagy dékán.
2. A tanároknak legfeljebb 10 százaléka lehessen zsidó, vegyes származású.
3. Legfeljebb 10 százalék zsidó hallgatót lehessen felvenni az egyetemre.

A keleti akadémián is tüntetések voltak, amelynek következtében a rektor az akadémiát bezáratta. A tudományegyetem és műegyetem dékánjai anélkül, hogy formálisan felüszabították volna az előadásokat, a tüntetések megakadályozása végett holnapra bezárták az egyetemek kapuját.

A megegyezésre Lausannében nincs remény

Zürich, nov. 27. Lausannéból jelentik, hogy a helyzetet Törökország ázsiai határában kérdésében felmerült angol-török ellentét dominálja. A törökök követelik Mosul feltétlen visszaadását.

A tegnap egész nap magánjellegű beszélgetésekkel telt el. A Mosul dolgában levő ellentét miatt elhatározták hogy a politikai bizottság nem ül össze, tekintettel ez ellentétekre. Ebben a pillanatban megegyezésre remény nincs. A törökök igen érdekesen lépnek fel és a konferencia meg-

szaktásával fenyegetőznek. A harmadik bizottság is, amelynek ma kell összehívnia, kételkedéssel lát munkához, mert kevés reményt lát a megegyezésre.

Az angolok lemondtak a sanremói egyezményről

London, nov. 27. Lord Curzon kijelentette, hogy Anglia hajlandó lemondani a Saurenól egyezményről. Ennek alapján valószínű a megegyezés Amerika és Anglia között a keleti kérdésben.

A gazdasági integritás céljai és eszközei

Dr. Hantos Elemér előadása az Omke-ban

Vasárnap délelőtt fél tizenkettőkor a Kereskedelmi Csarnok zsúfolásig megtelt nagytermében tartotta meg az Omke helyi csoportja tervezett előadásorozatának első előadóját, amelynek illusztris vendége dr. Hantos Elemér ny. államtitkár volt. Hantos Elemér gazdasági integritásunk céljairól és eszközeiről tartott hatalmas előadása az eszmék és gondolatok olyan hatalmas arzenálját állította csatasorba, hogy előadása jelentőségben messze túlemelkedik a debreczeni kereteken.

Az előadó előesté Létay Lajos bankigazgató, az Omke helyi fiókjának elnöke nyitotta meg, majd

Dr. Hantos Elemér

ny. államtitkár tartotta meg előadását, melyet itt közlünk:

Ha valaki 1914 augusztusában elhagyta volna földünket, hogy a hozzánk legközelebb eső planétára, a Mars bolygóra eljusson és onnan most visszakérülne, az allg ismerne kiöbúsunkra, az mehezen találná bele magát itteni viszonyainkba. Ha ellenben csak az északi sarokra indult volna, akkor már ott utálérték volna a változott viszonyok hatásai, mert a prémárak rendkívüli emelkedése megérintette a polusok életét is s nagy pusztításokat vitt végbe a sarki rókák és jegesmedvék sorában.

Ez azt akarja jelenteni, hogy nincs ennek a világunk olyan zúza, amelyet az utolsó évek nagy átalakulással érintetlenül hagytak volna. Bármilyen átalakulásokon is ment át azonban a többi világ, nem változott meg semmi annyira benne, mint Magyarország kénye. A békeszerződés nemcsak „Európa legtekélyesebb országát” (Elisée Reclus) darabolta szét, hanem vele együtt a legtekélyesebben központosított gazdasági, pénzügyi és forgalmi szervezetét is. Még a teljesen meggyomorított Ausztria is kedvezőbb helyzetbe jutott, mert épen életképtelensége folytán mindig ott lebegett előtte a német birodalomhoz való csatlakozás reménye.

Mi ellenben úgy állunk itt, mint a fa, melynek nemcsak gyümölcséhez árait nyesték le, hanem életnedvet szívó gyökereit is lefűrészelték. Hazánk területének háromnegyedét elrabolták, honfűrészeink kétharmadát idegen járomba kényszerítették, királynak számítotték és halálba kergettek. Álami létünk mindhárom tényezőjét: a földterületet, a népet és a felföldi hatalmat megcsontították vagy megaldták. És mégis élni akarunk, mert élnünk kell, mert ozzel az élettel tartozunk elődeinknek, akik egy dus örökséget hagytak reánk s utódainkra, akik nem szenvedhetnek apánk vétkeiért.

Sokat vétkezünk már a multban is, amikor nem tudtuk meggyorolni, magunkhoz vonzani a hazánk területén élő nemzetiségeket, de ez a bűn eltorpül ama átok mellett, amely még esztendeje ül a nemzetben, ahol már nem magyar áll szemben egy más nemzetiséggel, hanem magyar magyarral vivó ádáz küzdelmet.

Bajánk egyik kuforrása, sőt talán egyik legnagyobb bajunk, hogy ebben az országban kevés ember van a maga helyén. Külföldön az a jelszó járja, hogy utat a teheiségeknek, ndünk az az élv érvényesül, hogy utóból a tehetségekkel. A külpolitikára még mindig

a születés, a gazdasági politikára a bürokratikus mult, a belpolitikára nem a szakerő, hanem ennek megfordítottja, az erőszak képesít, még a legmagasabb állásokban is. Nem csoda, ha ilyen körülmények között külpolitikailag elszigetelve, gazdaságilag elszegényedve, belpolitikailag bizonytalanul állunk itten. Külpolitikánknek sikerült reánk vadítani összes szomszédainkat, de nem sikerült egyetlen barát köteléket teremteni.

Sivár helyzetünk egész mívoltában a génuai konferencián vált nyilvánvalóvá. Az ország képviselői azzal mentek Génuába, hogy ott igyekezni fognak felvívni a világ szemét a magyar nemzet súlyos helyzetének megértésére és igyekezni fognak elhárítani a reparáció veszedelmét és külföldi kölcsönt biztosítani az országnak, mert hiszen kétségtelen, hogy reparációs követelések mellett és külföldi kölcsön nélkül gazdasági életünket feltámasztani nem lehet. A magyar delegáció bizakodva indult el, de még odáig sem jutott, hogy javaslatait meghallgassák. Az ellenséges elbánásnak mélyebb okai vannak. Génuában valamennyi hatalom szemmel láthatóan, sőt bizonyos tüntető színezettel és csoportosan, érdekkötelékek szerint tömörülve jelent meg. Csak Magyarország áll teljesen izolálva, minden támaszték nélkül, magára hagyva a nemzetek eme világhistoriai találkozásán.

Le kell vonnunk a sajnálatos tapasztalatokból a tanulságot: olyan külpolitikát kell csinálnunk, amely nemcsak ellenségeket szerez, hanem barátokat is biztosít és olyan belpolitikát, amely nem a fenyegetéskés kertes szerepében tetszeleg. Ezek az előfeltételei annak, hogy Magyarország gazdasági és területi integritásához eljussunk.

Akkor Magyarország területi integritásában bíznak és azt visszaállítani igyekeznek, azoknak nincsen szükségük harcias szölamokra, de szükségük van egy okos külpolitikai és helyes gazdasági programra. Mert csak a gazdasági megerősödésen keresztül juthatunk el a gazdasági integritásunkhoz s csak a gazdasági integritáson keresztül a területi integritásunkhoz.

A területi integritás oly kérdés, amelyről beszélni és szónokolni nemcsak nem hasznos, sőt egyenesen ártalmas. E részben teljesen áll, amit 1871-ben egy francia miniszter Elzász-Lotharingiát illetőleg mondott: Toujours pensez-y, jamais parlez-y! Mindig gondoljunk rá, sohase beszéljünk róla!

Másképp áll a gazdasági integritás kérdése. Erről nemcsak szabad, hanem kell is beszélnünk. Mert ez nemcsak jogos érdeke hazánknak, de érdeke szomszédainknak is.

Mi is a gazdasági integritás valóban értelmé?

Magyarország nemcsak geográfiai és geofizikai alakulatánál, hanem közlekedési hálózatánál, hajózható vízi utainál, energiatörzsainél, kereskedelmi piacainél és hitelszervezeténél fogva bámulatra méltó egység volt és a gazdasági összetartás ereje oly nagy, hogy a dolgok természetes rendje szerint a szétkancsolt részeket, a gazdasági kényszer hátsá alatt, saját magunk, valamint szomszédaink javára is egybeilleszthatjuk.

Szenzációs német könyv a politikai gyilkosságokról

A „Debreczeni Független Ujság berlini tudóstíjójától

Berlin, (november).

Napjaink történetének riasztó dokumentuma Gumbel berlini író „Két-estendei gyilkolás” című könyve, amelynek új kiadása most jelent meg Berlinben „Négy évi politikai gyilkolás” címmel. Gumbel kibővítette könyvét az első kiadás óta letelt két esztendő adataival. Csakis olyan eseteket vett fel, amelyekben pontos és kétségbevonhatatlan adatokat szerezhetett és azokat a gyilkosságokat, amelyek utcai harcban, csoportosulások alkalmával történtek, egészen kihagyja. Így kihagyott tízennégy, az első kiadásban felvett esetet, csak azért, mert a halottak nevét nem sikerült megállapítani. Annál megdöbbentőbben hat a csupasz számok beszéde.

Az első kiadásban 364 gyilkosság volt felsorolva, ezek közül 17-et kommunisták, 345-öt jobboldalnak követtek el.

A második kiadás 26 új gyilkossági esetet vesz fel, ezek közül 3-at baloldallak, 23-at jobboldalnak követtek el. Ez — a fentebb említett 14 kihagyott esetet leszámítva — 376 gyilkosságot jelent, melyek közül 22 esetben baloldaliak, 354 esetben jobboldaliak voltak a gyilkosok. Teljesen megtorlatlan 22 baloldali gyilkosság közül 17, a 354 jobboldali közül egyetlene sem. Részben megtorlatlan a jobboldali gyilkosságok közül 29, a baloldaliak közül 1. Teljesen megtorlatlan maradt 4 baloldali és 325 jobboldali gyilkosság, 23 jobboldali gyilkost, beismert vallomásuk ellenére, felmentettek. Kivégezték 10 baloldali gyilkost, de egyetlene jobboldallal sem.

Rendkívül érdekes fejezet számol be a politikai gyilkos-szervezetekről, melyek mind titkosak. Vannak kommunista titkos szövetségek is, de ezek ma már kevésbé jelentékenyek, mert nem tudják távol tartani maguktól a spicliert és a jobboldali pártok provokációját nagy szerepet játszanak bennük.

A jobboldali titkos szervezetek közül Gumbel hatvanat sorol fel könyvében, de megjegyzi, hogy számuk ennél jóval nagyobb. A legerősebbek a következők: az antiszemita Schutz- und Trutzbund, 200,000 taggal; a

monarchista Alldeutsche Bund, mely diktátorral akarja megteremteni az új monarchiát, 80,000 taggal; a Jungdeutscher Orden 80,000, esküvel engedelmességre kötelezett, katonailag szervezett és felfegyverzett taggal; a Stahlhelm 300 helyi szervezettel és mintegy 25,000 taggal; az Orka (Organisation Kanzler), mely Rupprecht volt bajor trónörökösrel áll összeköttetésben, mintegy 2000; végül az Orgesch 200,000 taggal. A titkos szervezeteket az jellemzi, hogy alakjukat és neveiket állandóan változtatják. Ezt nem személyi okokból, hanem azért csinálják, hogy a hatóságok és az ellenpártok elől elrejtőzködhessenek. A vezérkarok összeköttetése a tagokkal igen laza, úgy hogy bármikor letagadható. Jellemző példa a Harden szerkesztő ellen megkísérelt merénylet, melynek tettesei csak posta-restante érintkeztek egymással, anélkül, hogy a merénylet tervezője még csak nevét is ismerte volna annak a helynek, amely a pénzt rendelkezésére bocsátotta. A szervezet olyan jól működik, hogy a hatóságoknak ezidélgi a Rathenau-gyilkosság szervezőit és mecenásait sem sikerült fellelőzni.

A titkos szervezetek nagy száma azonban nem jelenti azt, hogy valamennyi ilyen szervezet teljesen különálló. Többnyire ugyanazokból az emberekből verubavódnak. Egy és ugyanaz a személy gyakran különböző neveken tíz titkos szervezetnek is tagja. A törvénytelen és félig törvényes német nacionalista szervezetek összes tagállománya aligha több negyedmilliónál. — Felszerelésüket szakértők legfeljebb 150,000 fegyverre (fegyverenként 10 lövéssel), 2000 könnyű és 500 nehéz gépfegyverre becsülik.

Gumbel szerint az Organisation C az a központ, amelyben a legtöbb titkos szervezet szállal összefutnak. Ennek lelke Ehrhardt kapitány. Az Organisation C harci szervezetre és vészbiróságára oszlik. Az utóbbinak az a hivatása, hogy megbüntesse, sőt alkalomadtán meg is gyilkolja azokat, akik a szervezet céljainak ellenszegülnek. Ehrhardt rendszerint Innsbruckban tartózkodik.

taps zúgott fel a nagyszerű előadás után, majd

Balkányi Kálmán

az OMKE igazgatója az egyesület központja nevében mondott köszönetet Hantos államtitkárnak hatalmas előadásáért. Megemlékezett a múlt héten Debreczenben lezajlott Baross-szövetségi nagygyűlésről. Se Wolff vezérnek fájvédelmi szövegét, se Rausch Aladárnak a csunya Debreczen szidalmazó kritikája nem indítanak engem — úgy mond, hogy foglalkozzam ezzel a gyűléssel. Rausch Aladár és Kossalka nem találják szépeknek Debreczen; nos hát, bármennyire fáj ez nekünk debreczenieknek, el kell viselnünk. Sokkal jellemzőbb az, hogy végre ezen a kongresszuson is, melyet lapjaikban mint nagy diadalukat kürtöltek világgá a kurzus dalái, — ezen a debreczeni Baross-gyűlésen is — két fontos kérdés tekintetében 100 százalékgig a mi álláspontunk érvényesült. A vasúti kérdés az egyik; erre nézve a Barossék szonoka ugyan oly lesújtó bírálatot mondott, hogy mi sem üthetjük el jobban Keletyék hebehurgya tarifapolitikáját. A másik pedig a kereskedelmi jog revíziójának kérdése, melyet a Baross-kongresszus ugyanugy időszerűtlennek talált, mint az Omke. Beszélhetnek bármit a Wolff-Gölköthök, a józan Debreczen mégis inkább hallgat a Dávidokra, a józan, értelmes — Dávid Gézákra, akiknek nem kell minden áron új, de rossz kereskedelmi törvény, ellenben ők is, ép úgy, mint mi sürgős intézkedést kívánunk a tulságos állami kedvezményeket élvező és tagjaik körén túlterjeszkedő szövetkezetek ellen. Hogy ez a józan belátás kezd innárv érvényesülni: ez örömmel és meglepéssel tölt el bennünket és igazán nem irritál egy cseppet sem, hogy nem minden szónok beszélt a

mult vasárnap olyan okosan és józanul, mint Ilovszky és Dávid.

Hantos Elemérnek most elhangzott nagyszabású beszéde az integritásról felidéz bennem egy pár hét előtti élményem emlékezetét. Soká kellett várnai itt egy Debreczenhez közeli állomáson a vasúti csatlakozásra. Olyan sokáig, hogy a pesti gyorsvonat nem is várt meg. Mikor az okát kerestem, mért késett olyan sokáig a vonat, egy vasutas szakszerűen megmagyarázta.

— Tessék csak megnézni: két mozdonyunk van. Az egyik, ami be van futva, alig tudja húzni a vonatot. A másik, amelyik tudná húzni, az meg hidegre van állítva. (Hosszantartó taps és éljenzés.) En azt hiszem, Uraim, ennek a nemzetnek gazdasági és kulturális újjáébredése attól függ, hogy azokat a hidegre állított mozdonyokat mennyi hamarabb fűtsék be. Akkor késés nélkül célhoz érünk és nem mulasztjuk el a helyes csatlakozásokat. (Igaz, úgy van!) Ezután kitérte Debreczenre a Balkányi igazgató a forgalmi adó és a devizarendelet körüli visszásságokra. Beszédét azzal végezte, hogy egy derék debreczeni kutató mostanában felfedezte, hogy az itteni Kalmár-Társulat 200 évvel régebb, mint eddig gondolták. Miután két évszázadot eszerint megmentettünk a multból, kívánatos volna, hogy nyeljünk kétszáz esztendő a jövő magyar kereskedelmek is. Ehez pedig az kell, hogy minden magyar energiát a kereskedelem útjának egyengetésére, az akadályok elhárítására fordítsanak nem a kereskedelmek, hanem az országnak a hasznára. (Zajos éljenzés.)

Létay Lajos elnök mondott még köszönetet a debreczeni kereskedők nevében dr Hantos Elemérnek a feledhetetlen előadásért és ezzel a maradandó sikerű előadó ülést véget ért.

A debreczeni pénzüntézetek ülése

Abból az alkalomból, hogy dr Hantos Elemér előadást tartott Debreczenben, vele együtt Debreczenbe érkezett Mandy Lajos ny. miniszteri tanácsos, a Pénzüntézetek Országos Egyesülésének elnöke, Koller József igazgató és dr Görög Frigyes főtitkár is, akik dr Hantos Elemérrel együtt, aki az egyesülésnek igazgatója, résztvettek a debreczeni és vidéki pénzüntézetek helyi csoportjának szombaton délután Kernhofer József kir. tanácsos elnök-lésével tartott ülésén.

A helyi csoport ülése mindenekelőtt felülvizsgálta az évek óta stagnáló szervezetet, majd dr Kessler Lajos törvényszéki elnök, dr Dávid István táblabíró és Radó Kezsi kamarai főtitkár jelenlétében több fontos gazdasági és a pénzüntézeteket érintő adó és illeték kérdés vitattak meg. Határozati javaslatot fogadtak el, amely tiltakozik a vidéki pénzüntézeteknek a távarosakkal szemben tennivaló sérelmei ellen, különben a deviza és valuta forgalom lebonyolításánál. Ugyan csak határozati javaslatot fogadtak el a társulati adó végrehajtására vonatkozó kérdésekről is.

A gyűlés keretében dr Hantos Elemér ny. államtitkár az alábbi, rendkívül érdeklődést keltő előadást tartotta:

A taltarékossági szellem válsága

A mi gazdasági életünk a háború befejezése óta a legellenértesebb politikai világnézetek preádia volt. A radikálizmus, a bolszevizmus és a reakció korszakai váltották fel egymást. De mindhárom halálosan ellenséges rendszernek volt egy közös tanúadó éle, amely a pénzüntézetek töké ellen irányult. A Károlyi-kormány pénzüntézetek a világtörténelem leg-súlyosabb adóit hirdette, de nem jutott el tovább, mint a pénzüntézetek folyószámlák és a bankok safejeinek zárolásáig. A kommunizmus a teljes vagyonszétosztást hirdette, valójában csak az értékpapírokra és betétekre tette rá a kezét. Az utolsó három év pénzüntézet politikája is sokkal több bátorságot tanúsított a pénzüntézetekkel szemben, mint más jövedelmi források irányában.

A pénzüntézeteket ez az elbánás nem lepte meg, hiszen a pénzüntézetek adózás dolgában sohasem voltak el-kényeztetve, nem voltak dédelgetett kedvezencei a régebbi törvényhozásoknak sem. Ami a pénzüntézeteket ma-

Hogy a gazdasági integritás gondolatát nem üres ábránd, azt szabadon szerény működésünk köréből néhány példával megvilágítanom.

A monarchia tragikus összeomlása-kor a Postatakarékpénztár élén állottam. Az első veszteség, amely bennünket ért, Horvát-Szlavonországok elszakadása volt. Ez a Postatakarékpénztárra is súlyos csapást mért. Tárgyalásokba fogtam oly tekintetben, miként lehessen a Postatakarékpénztár működését tovább is Horvátországban biztosítani. Nehány heti tárgyalás eredményeképpen 1919 januárjában nemzetközi szerződés jött létre a magyar Postatakarék és az S. H. S. királyság postaiügyi minisztere között, mely szerint a magyar Postatakarék működési köre a szétválás dacára, kiterjed a Horvát-Szlavon királyságok területére. A később kitört kommunizmus és a pénzüntézet-miniszterium huzavonája sajnos, megakadályozták, hogy az új Magyarország ezen első nemzetközi szerződése jótékony hatását éreztesse.

A gazdasági integritás helyreállításának másik módját kíséreltem meg, amikor az elszakadt területek pénzüntézetek Budapestre központot létesítettem. A békeszerződés folytán 811 pénzüntézet szakadt el Csonka-Magyarországtól, amelyek azelőtt kivétel nélkül a Pénzüntézetek Országos Egyesülete tagjai voltak. A békeszerződés ennek a kapcsolatnak további fenntartását lehetetlenné tette. Ezért Magyarország elszakadt területein működő magyar, szlovák, román és szerb pénzüntézetek bevándorlását Budapestre ép olyan pénzüntézet központot létesítettünk, amelyben a régi Magyarország minden egyes érdekeltsége egy gazdasági egységben találkozik.

Határozatlan még ennél is jelentősebb az a terv, amely a volt monarchia területén kiadott utódállamok egységes valutáját célozza. Kiindulva abból a tapasztalati tényből, hogy az új államok egyike sem elég nagy, gazdasági élete egyiknek sem elég sokoldalú ahhoz, hogy önálló valutát fenntartsanak, javasoltam a valutaközösséget az összes új államok között.

Amikor egységes pénzüntézetet, közös valutát javasoltam, nem gondoltam egy központi közös jegybankra.

A terv ma már több mint pusztán idea, a csehszlovák és jugoszláv kormányok megittették az első lépést a megvalósítás irányában. Prágában nemrég fejeződtek be a tárgyalások, melyek a cseh Bankovní Úrad és a jugoszláv jegybank közötti kartellszerű megállapodást létesítettek. Ezek szerint a jugoszláv kormány erőlyes intézkedésekkel igyekszik a dinár árfolyamát lehetőleg tíz svájci centimeszre fölemelni és ezen a ponton stabilizálni. Az ily módon stabilizált dinár és a cseh korona között szilárd viszonylat teremtetnék, ami a két ország egymás közt való kapcsolatát rendkívül módon megerősíthetné. A jugoszláv jegybank megállapodást kötött a cseh pénzüntézet-miniszterium bank

December 1-től

a Hegedüs Áruház

ceg Debreczenben, PIAC-UTCA 49. SZ.

A tömeges vásárlók között nagy meglepetés között

Karacsonyi vásárt rendez.

Kérem a t. vásárló közönséget, hogy ezen a helyen december 1-től megjelent árjegyzékemet figyelemre méltatni és a kirakataimban kifüggesztett olcsó arakról személyesen meggyőződni szíveskedjenek. Tisztelettel HEGEDÜS ARUHAZ.

hivatalával, mely szerint utóbbi magára vállalja, hogy Közép Európában gondoskodik a dinár árfolyamának kedvező alakulásáról, a beigrádi jegybank meg a balkán államok területén vállalja magára a cseh korona stabilizálásának munkáját.

Ez a megállapodások lényege. Általános valutapolitikai szempontról e megállapodásoknak felbecsülhetetlen jelentősége van, mert hiszen az első eset Közép Európa új berendezkedése óta, hogy két állam valutaszövetséget kötött. A cseh lapok említették is, hogy ez egy magyar ember pénzüntézet tervéhez az első lépés.

De nemcsak valutapolitikai, hanem kereskedelem-politikai és forgalmi politikai téren is kell megállapodásra jutnunk szomszédainkkal, hogy a gazdasági integritáshoz eljussunk. Fel kell hagynunk az elzárkózás politikájának hirdetésével és arra kell törekednünk, hogy Közép Európában olyan hangulat keletkezzen, amely egy vámszövetség létrehozását lehetővé teszi. Ebből Magyarországának lennie a legnagyobb haszna.

Látjuk, van egy békés integritási politika is, mely nem vonja maga után Magyarország és a szomszédos államok összekoecanását s amelyek keretei között Magyarország nemzeti törekvései nagyon is jól összeegyeztethetők az európai béke fenntartásának szükségességével. Ha a belső konszolidáció és helyes gazdasági politika útján sikerül Csonka-Magyarországon olyan viszonyokat teremteni, amelyek között az élet és megélhetés itt kedvezőbb, akkor olyan helyzetet teremthetünk, hogy Magyarország anélkül, hogy kalandokba bocsátkozna, visszanyerheti gazdasági integritását és nyugodtan várhatja fel-támadását.

Perceidg tartó lelkes éljenzés és

Emerich Pál hangversenye december hó 4-én a Zenedében. Jegyek Hely árak: Hegedüs és Sándor 300, 250, 200, 150, állóhely 100 p-t. nál. és a vigalmi ért

Tőzsdei magánforgalom

Zürichi zárlat: 0.23.

Budapest, nov. 27.

Értéktőzsde. A ma reggeli magánforgalom még a vasárnapi szilárd üzlet hatása alatt folyt, sőt a hivatalos forgalom ideje alatt is megmaradt ez a bizakodó hangulat és a szilárd irányzat magasabb árfolyamokban jutott kifejezésre.

Bankok: Ang.-Magy. bank 2200-50, Hazai 1250-300, Magyar Hitel 8400, Jelzálog 460-70, Leszámlitól 1600-725, Osztr. Hitel 1000-10, Magyar-olasz 500-25.

Takarékpénztárak: Általános 3000-25, Hazai 38500.

Malmok: Borsod-Miskolczi 12200-600, Concordia 6200-800, Budapesti 19-19800, Gézella 7500, Hungária 9800-10000, Viktória 29500-30000.

Bányák és téglagyárak: Beocsina 38200-9750, Kohó 35250-7000, Drasche 17250-8000, Magnesit 67000-8000, Ált. Kőszén 104-109000, Salgó 33-34750, Urkányi 45500-6000.

Nyomdák: Athenaeum 10600-800, Révai 2400.

Vasművek és gépgyárak: Kőbánya 3400-75, Ganz-Danub. 560-570000, Ganz-Vll. 70000-3500, Láng 10600-11200, Lipták 3300-525, Magy. acél 9200-500, Rima 10675-11150, Schlick 6000-100, Wörner 3250-375, Kistarcsai 1050-200.

Különféle vállalatok: Gschwindt 35000-600, Baróti 2575-675, Bóni 7000, Chinoi 4200-375, Egyes. Izzó 31500-4000, Textil 2475-600, Papír 3000-600, Spódium 5200-500, Flóra 16000- Fővárosi sör 8100-600, Karton 9400-800, Királysör 5500-700, Klotild 7100-400, Magy. pamutgyár 13500-4200, Magyar Cukor 113000-7000, Lámpa 14400-500, Östermeő 3775-900, Gummi 6325-1400, Szikra 11500, Stummer 63-65000, Telefon 12700-3200.

Faipari vállalatok: Hazai 9500-50, Brassói 20-20600, Egyes. fa 990-1025, Lignum (hittelfi) 5900-6150, Magyar Erdő 1250-300, Naciel 44000-6000, Lichtig 1500-75, Orsz. fa 2800.

Közlekedési vállalatok: Adria 22300, Atlantika 4350-500, Közúti 7500-800, Városi 1600-50, Déli vasút 6000, Levante 36-38000, Államvasút 25-26500, Tröszt 10700-1200.

Az utótőzsde forgalma igen szűkeketek között mozgott, a hangulat már kevésbé volt olyan bizakodó, mint zárlatkor. Magyar Hitel 8400, Borsod-Miskolczi 12400, Concordia 6300, Első Budapesti Özmalom 19200, Hungária 10000, Gézella 7300, Viktória 29500, Magnesit 67000 (pénz) Ált. Kőszén 105000-105500, Salgó 33-33500, Ganz-Danubius 550000, Ganz-villanyos 62000, Lipták 3400 (pénz), Acél 9400, Rima 11750, Bóni 7000, Izzó 32-32500, Spódium 5250, Schlick 35500, Karton 10600, Lámpa 14200, Georgia 78500 (áru), Lichtig 1530, Államvasút 26000, Tröszt 10850 (pénz).

Zürichi zárlat

Zürich, nov. 27. (Zárlat.) Berlin 6 és hatnyolcad, Hollandia 212, Newyork 537 és fél, London 2417, Páris 3805, Milano 2575, Prága 1700, Budapest 23, Zágráb 185, Bukarest 345, Varsó 3 és fél, Bécs 75, osztrák bélyezett 76, Szófia 395.

Terménytőzsde

Az irányzat továbbra is lanyha volt. Jelentékeny tételeket kínáltak kenyérmagvakban úgy, hogy alacsony áron a helyi fogyasztás kezdett vásárolni és így buzában és rozsbán élénk üzlet alakult ki. A takarmánycikk piac a csendes volt, kötés alig jött létre. A lanyha irányzat mellett rendkívül üzletellen volt a liszt és őrlmények piaca, valamint a vetőmagpiac is. Az árfolyamok tartottak, a hangulat barátságos.

Hivatalos árak: Buza 76 kilós tiszavidéki 9500-600, egyéb 9400-500, 78 kilós tiszavidéki 9600-600, egyéb 9500-700, rozs 6400-500, takarmány árpa 6700-900, sörárpa 7300-500, köles 8000-500, zab 6500-550, repce 140-5, korpá 4250-350.

Előfordult kötések: Buza 2 vagon 78 kilós 9200, pestmegyei állomásról, 1 vagon 76 kilós 9250, dunántúli

karékosság és spekuláció a gazdasági életnek két ellentétes polusa, tűz és víz keresztezése, amiből jó nem származhatik.

Ezért két dolog az, amit legfőbb hitelpolitikai követelménynek kell megjelölni az egyik egy megbízható, állégybankellátása révén, a másik hogy azok az értékek, amelyek a multban a betétek bizossága szempontjából elsősorban vásdroltattak, a fővábbi romlástól megmentessenek. Alig volt végzetesebb hiba az utolsó évek pénzügyi politikájában, mint az állampapírok kamatainak redukciója. Ez a kicsinyes és igazságtalan rendszabály hosszú időre rontotta meg az államhitelt. Némileg helyrehozni a hibát talán úgy lehetne, ha az állam most a még forgalomban levő 5-6 milliárd hadtkötvényt névértéken visszaváltana. Az eredeti jegyzők így is csak fél-egyharmad százalékát kapnák vissza annak, amit eredetileg adtak az államnak, de legalább a formai

log volna megmentve, amely a kamat redukcióján olyan értelmetlenül megsértetett s az állam is jó esérést csinálna, mivel egy magas kamatozású kölcsönt egy kamat nélküli banklegykölcsönrel fizetne vissza. A ldtékosság szenvedélye helyett pedig ismét - takarékossgai szemmel lutna győzelemre. A hatalmas koncepciójú előadást a pénzüntzetek képviselői, a komoly bankigazgatók is lelkes éllenzéssel ünnepelték.

A Hantos-vacsora

Szombaton este adebreczeni pénzüvilág és kereskedő társadalom előkelőségel vacsorát adtak a Kereskedelmi Csarnokban dr Hantos Elemér és a vele jött budapesti előkelőségek tiszteletére. A vacsora kitűnő hangulatban folyt le, amelyekről azonban lathán folyt le, érdekes és értékes felköszöntők hangzottak el, amelyekről azonban helyszűke miatt, sajnos, nem tudósíthatunk.

Pasics egyenlő jogokat ígér a nemzetiségeknek

Belgrad, november 27. Tomics néhai szerb politikus és író miniszterelnök Ujvidéken beszédet mondott, amelyben hangoztatta, hogy a radikális párt a multban is a szabadsáért és az egyenlőségért küzdött és az ország minden egyes polgárának egyenlő jogokat akar kivívni. A párt minden egyes tagj inkább levágtatná a fejét, semhogy ebből az elvből engedjen. Ezután a nemzetiségi kisebbségek je-

len volt tagjai felé fordulva így folytatta: a szerb nemzet több évszázadon át járomban volt és így salát tapasztalataiból tudja, mit jelent az. A szerb nemzet sohasem fog más népeket elnyomni, sőt ellenkezőleg a legjobb viszonyban akar élni a nem szerb népekkel. A szabadság egyforma lehet és a jogok is csak akkor érnek valamit, ha a jogban minden egyes állampolgárnak egyforma része van.

Mennyit adnak ki az európai államok hadseregeikre?

A Népszövetség hivatalos tájékoztatója

Európa legnagyobb problémája még ma is a leszerelés. A Népszövetség és a különböző konferenciák hiába próbálnak valami megegyezést létesíteni, az egyes államok rivalizálása folytán mégis tovább folyik a fegyverkezés mindenütt. A Népszövetség most többé-kevésbé hivatalos - tehát valótlán - bejelentések alapján összeállította az egyes államok fegyverkezésének költségeit. A Népszövetség statisztikájában 21 állam, névszerint Ausztrália, Délafrika, Belgium, Brazília, Canada, Dánia, Spanyolország, Finnország, Franciaország, India, Olaszország, Japán, Újzéländ, Norvégia, Németalföld, Portugália, Románia, Anglia, Svédország, Svájc és Csehszlovákia szerepelnek.

Az Északamerikai Egyesült Államokon kívül hiányzanak Németország, és Oroszország, valamint az S. H. S. királyság, Magyarország, Lengyelország és Ausztria adatai. Az első három állam nem tagja a Népszövetségnek, az utóbbi négy pedig nem hivatalos, sem félhivatalos formában nem szolgáltatja be az adatokat. Igen érdekes, ha néhány számot a Népszövetség statisztikájából kiemelünk. Természetesen ezek a számok csak a hivatalos kimutatásokat tükröztetik vissza, azok az összegek, amelyek az egyes államok burkolt formában fordítanak hadseregeikre, ezekben a kimutatásokban nem szerepelnek.

A hadseregek költségei a háboru előtt és a háboru után:

Table with 5 columns: Orsz. név és pénzem; 1913-14; 1920-21; 1921-22; 1922-23. Rows include Olaszország, Franciaország, Anglia, Belgium, Csehszlovákia, Románia, Svájc, Spanyolország, Japán.

Természetesen ezeknek a számoknak a növekedéséből vagy apadásából nem lehet megállapítani azt, hogy egyes államok mennyivel költöttek többet vagy kevesebbet hadseregeikre, mint a háboru előtt. A Népszövetség azonban ebben a tekintetben is érdekes adatokkal szolgál. Index alapján állapítja meg az egyes államok fegyverkezési költségeinek növekedését. Az 1913-14. évi költségeket átlag száznak veszli és az emelkedést a következőkben állapítja meg:

1920-21. év: Olaszország, Franciaország 406, Anglia 441, Belgium 1024, Csehszlovákia (amely csak ekkor alakult) 100, Románia 2817, Svájc 109, Spanyolország 190, Japán 339.

1922-23. év: Olaszország, Franciaország 290, Anglia 194, Belgium 634, Csehszlovákia 85, Románia 2132, Svájc 146, Spanyolország 239, Japán 238. Miként tehát ezekből a számokból kitűnik, az egyes államok hivatalos statisztikájukban elismerik azt, hogy még most is nagyobb mértékben legyverkeznek, mint a háboru előtt. Visszaeső indexszámot ugyanis csak Csehszlovákiánál találunk. Csehszlovákiánál azonban az alap-indexszám 1920-21-ből van véve, mivel a háboru előtt ez az állam nem létezett. Az, hogy az ideil költségvetés kevesebbet irányoz elő a csehszlovák hadseregre, mint a két év előtti, még nem jelenti a fegyverkezés csökkené-

Legszébb kalapok FRANK EDENÉL.

20 korona lesz az egységes villamos jegy

A Helyi Érdekl Vasút Igazgatósága elhatározta, hogy a villamos vonalain beszünteti az eddigi szakasz-rendszert és ehelyett egységes jegyet léptet életbe. Mint értesülünk az egységes jegyek (vonal és átszálló) új ára 20 korona lesz és december elsején lépnek életbe. A helyi vasut emelésével kedden délután foglalkozik a jog- és a pénzügyi bizottság.

ludánk esztendőök óta tartó romlása, az a tény, hogy az áru, amellyel a pénzüntzetek kereskednek: a pénz hitelét veszítette, diszkreditálva lett. Mint az ország takarékossgának gyűlötmédecéi, a vidéki pénzüntzeteket két irányban érte súlyos csatlódás. A takarékossgnak évtizedek óta felhalmozott eredményei teljesen elértéktelenedtek, ami a takarékossgai szemlélet teljesen aladta, másfelől azok az értékek, amelyeket az betétek bizossága szempontjából legkitűnőbbeknek vélték, az állampapírok okoztak a pénzüntzeteknek legnagyobb veszteségeket.

Talán az lehetne mondani, hogy a pénz elértéktelenedése középeurópai általános jelenség s a természeti törvény erejénél fogva el nem fogadható. Mert a német valuta zuhanását sok száz milliárdra menő papírmárkának jóvátételi célokra való kibocsátása előzte meg, az ausztriai valuta romlása pedig ezen ország éltelteltélei hiányának következménye. Magyarország valutáját helyes állampénzügyi, közgazdasági és valutapolitikai mellett legalább oly nyón lehetett volna tartani, mint Bulgária valutáját. De valutapolitikai téren is egyik hiba követi a másikat. A korszak első pénzügy minisztere a banklegyek lebélyegzésével akart az államot és a pénzt megmenteni. Ezt azonban olyan tökéletlenül vitte keresztül, hogy több külföldön hamisított felülbélyegzett banklegyet kellett beváltanunk, mint amennyit a kincstár visszatartott. A másodlagos pénzügyminiszter a korona felújítását vette fel programjába. A pénz mesterséges megújítása a gazdasági életben nagy zavarok forrása lett. A részvényekben elhelyezett nemzeti vagyon a tőzsdei áruzuhanás következtében felére csökkent, a magas külföldi valuták ellenében megvásárolt árukezesletek elértéktelenedtek, mezőgazdasági terményeink kivétele megakadt az egész közgazdaság válságba sodródott.

Végül jött a mostani pénzügyminiszter, aki exposéjában kijelentette, hogy nem tartja fontosnak a korona javulását és hogy a világpáritás elérését követeli mindabban amit kivívni lehet. Ha az első álláspont a korona stabilizálását jelentette volna, ennek bizonyos előnyei lettek volna. Sajnos ez nem következett be. A korona az utolsó évben értékének egynegyedére csökkent. A világpáritás elérése is lévs jeleszó. Mert ha az árak idebenn csökkennek a világpáritás felé, a mi pénzünk vásárló ereje nemcsak benn, de künn is okvetlenül hanyatlal s az a valutapolitikus, aki ezen az uton halad, ép úgy cselekszik mint a vándor, aki arra törekszik, hogy elérje a saját árnyékát s ráleljen a saját árnyéka feleire. Az árnyék vele halad tovább, a távolság megmarad, míg ő halálra fátad.

Két-három esztendővel ezelőtli valutánk még meg lehetett volna laviítani az államháztartáson és a közgazdaságon keresztül. Azóta pénzünk értéke annyira leromlott, hogy épen a pénz romlása legnagyobb mértékben okozója az államháztartás defititelinek és a kereskedelmi mérleg passzivitásának. Ma már sem az egyik, sem a másik uton pénzünk felújítását nem remélhetjük. A valutapolitikai összes eszközök csodót monlítottak. Nem a régi rossz pénzt kell avítani, hanem új jó pénzt kell teremteni. Ez nemcsak közgazdasági érdekek, hanem a legmagasabb etikai követelmény. Mert a nemzetl vagyonl, a nemzeti tökétl a takarékossg témaítl elő. A munka, a szorgalom csak védelmet szerez, de bármily sok védelmet szerezze is a szorgalom, öke csak akkor lön létre, ha a szorgalom gyümölcsei összetakarítatlak. De mi készteszen takarékossgát a oly országban, ahol a pénz értéke egyre csökken, s az ember keserves munkával gyűjtött vagyonkájá végül a teljes elértéktelenedés veszélyéek van kitéve. Azért a legnagyobb aj ebben az országban a takarékossgl szellem válsága, a takarékossgl téremény krízise. Pénzüntzetaink zártásmadásmában még szerepel ugyan a takarékossgl tétele, sőt soknál zámszerűleg növekedett is, de melyik tételeml van tizedrésze is annak a létállománynak, mely aranykorára átszámítva valamikor megvolt.

helyzet szomorúságlát az jellemzi azjokban, hogy a takarékossga tevők sikrementek, ellenben azok, spekulálak, azoknak sikerült vagyonkájátl legalább részben megmenteni. Ez tapasztalat, ez a vagyonfentartás ottlón viszl bele a vidéki pénzüntzetéek egy részét is a spekulációbán. Tu-

az albánás pénzüntzetek m voltak el-dédelgetett vényhozások zeteiket m- yarak: 250, 200, illóhely 100 vlgalmi est

állomásról, 1 vagon 78 kilós 9200 ab Püregd, 2 vagon 76 kilós 9000 Szigetvárról, 10 vagon 78 kilós 9500, január 5-re, 10 vagon 77 kilós 9000 Pócsalmás, rozs 1 vagon 6400 Dunaföldváról, 1 vagon 6400 állomásról, 3 vagon 6500 Budapestről, 3 vagon 6300 Győr, 1 vagon 6300 Kistelep, 1 vagon 6200 Nyiradony, zab fél vagon 6550 közraktár, 65 mázsa 6500 ab közraktár, tengeri 1 vagon, idej szemes 6300, lucerna 10 mázsa 5200 Mohács, egységes rozsliszt 1 vagon 9000 tatal állomás.

Saját készítésű
fehérneműek
készen és mérték szerint
Herman és Friedman
PIAC-UTCA 10. SZÁM,
Bikával szemben

Ismét letartóztatták Zoltán Miksát

Pár hónappal ezelőtt a debreczeni törvényszék vizsgálóbíróságának a rendeletére Szatmármegyében levő nagydobosi birtokán őrizetbe vette a csendőrség Zoltán Miksát debreczeni földbirtokost, kormányzósértés és állami és társadalmi rend ellen elkövetett vétség miatt, Zoltán Miksa pár napig a debreczeni törvényszék fogházának a lakója volt, majd a vádtanács 2 millió korona kaució ellenében szabadlábra helyezte.

Tegnap délután megkeresés érkezett egy feljelentés alapján a debreczeni államrendőrséghez, hogy Zoltán Miksát tartóztassák le ismét, mert szabadlábra helyezése óta újabb bűncselekményt követett el. A rendőrségtől detektívek mentek ki Zoltán debreczeni lakására, azonban nem találták odahaza.

A rendőrség intézkedésével egy időben a csendőrség is megvette a szükséges lépéseket és Nagydoboson őrizetbe vette Zoltán Miksát, akit ma bekísért a debreczeni törvényszék fogzába, ahol vizsgálóbíró végzésel ismét előzetes letartóztatásba helyezték. Munkatársunknak még nem szolgáltatott adatokat afelől, hogy Zoltán Miksát milyen újabb bűncselekménnyel vádolják.

Legjobb gyapjuszövetek
FELDHEIM DEZSŐ-nél
Piac-utca 67.

A devizaközpont hivatalos árfolyam lapja

Valuták:		
	Vétel	Eladás
Napoleon, pénz	8800.—	—
Angol font	10600.—	10900.—
Dollár	2350.—	2425.—
Francia frank	1677.—	175.—
Márka	0.3250	0.3750
Lira	112.—	117.—
Osztirák korona	0.0350	0.0365
Lei	15.25	16.25
Szokol	74.25	78.25
Svájc frank	440.—	455.—
Dinár	29.60	31.20
Lengyel marka	0.0155	0.0165
Holland forint	928.—	943.—

Devizák:		
London	10600.—	10900.—
Newyork	2350.—	2425.—
Franciaország	1677.—	175.—
Olaszország	112.—	117.—
Berlin	0.3250	0.3750
Milánó	109.—	114.—
Varsó	0.015	0.016
Bécs	0.0355	0.0365
Bukarest.	15.25	16.25
Svájc	440.—	455.—
Varsó	0.0155	0.0165
Prága	74.25	78.25
Zágráb	7.40	7.80
Zürich	450.—	465.—
Amsterdam	928.—	943.—

Megint emelkedett a bankjegyzet forgalom. Budapestről jelentik: Az államjegy forgalom november 23-án a november 15-iki állománnyal szemben 160,5 millióval emelkedett, a látraszóló pénztárjegyek forgalma pedig 35,2 millióval csökkent.

Bajorország megvédi Tirolt a fassiszták támadásai ellen

A „Debreceni Független Újság” bécsi szerkesztőségétől.

Bécs (november). Az olasz fassiszták még aralomrajutásuk előtt szemet vetettek Tirol azon részeire, amelyek Ausztria birtokában maradtak. Most, hogy aralomra kerültek, Tirol népessége állandóan rettegésben van és fél a fassisták hirtelen rajtaütésétől. Epen ezért a tirol nemzeti szervezetek a bajor Helmhwehrekhez fordultak se-

gítségért, megismertették velük a tirol helyzetet és egyúttal közölték azt is, hogy Ausztria Tirolt nem képes az olaszokkal szemben megvédeni. A Helmhwehrek vezetői erre megígérték, hogy Bajorország népe a fassisták mozdulódásait éber figyelemmel fogják kísérni és szükség esetén fegyverrel is megvédi Tirol német népét az olaszok ellen.

HIRES

Szombaton lesz a városi közgyűlés. Debreczen város törvényhatósága szombaton, december 2-án tartja — időhiány miatt — november havi rendes közgyűlését. A közgyűlésen több igen fontos ügy kerül tárgyalásra, így például a villamosáram és gáz egységárak felemelése, a villamosvasut viteldíjának felemelése, a világítási vállalat kérelme a fogyasztóktól beszedendő előleg tárgyában, a színháznak adandó segélyvel kapcsolatosan a tanács bejelentése a főispán felelősségéről a közgyűlési határozattal szemben, valamint Csáky János és társai felelőssége a zenédei igazgató választással szemben.

A város és a fényüzési lakásadó. A lakásadóról szóló rendelet alapján a városnak joga van a hét-szobásnál nagyobb és pazar kényelemmel berendezett lakások után fényüzési lakásadót szedni. Ehhez azonban szabályrendeletet kell készíteni a városnak. A luxuslakások pontos meghatározásáról azonban a városi tanácsnak kétélyei merültek fel, ezért a tanács úgy határozott, hogy a szabályrendelet megalkotása előtt kérdést intéz a nagyobb vidéki városokhoz és a kapandó válaszok alapján fogja a szabályrendeletet megalkotni.

Fahány miatt bezárták az ondódi iskolát. A tanfelügyelő jelentést tett ma a városi tanácsnak, hogy az ondódi elemi iskolát bezárták, mert az iskola fűtőanyagja elfogyott. A városi tanács utána nézett a dolognak, mert az ondódi iskola részére már utaltak ki fát és kiderült, hogy a kiutalt fa még most is a raktárban van, mert a járhatatlan utakon nem lehetett Ondóra kiszállítani.

Eljegyzés. Pülöp Sándor ékszerész Debreczen, eljegyezte Rosenblum Karollná Nagyszében. Minden külön értesítés helyett.

Török Artur lett a helyi vasut igazgatója. A debreczeni helyi vasut és debreczen-nyirbátori vasut igazgatósága ma tartott ülésében a két vasut igazgatójává Török Artur máv műhelyfőnököt nevezte ki. Török Artur kinevezése garancia arra, hogy a helyi vasut a modern kor igényeinek megfelelő vezetést kap és reményt nyújt arra, hogy a villamos közlekedés a közönség érdekeinek megfelelő változásokon fog keresztül menni. Az új igazgató országos nevű szakembere volt a magyar államvasutaknak, Erdély főbb vasuti gőcpontjain a legjelentősebb állásokat töltötte be és most, hogy mint menekült Debreczenbe került, bizonyára a gondjaira bízott vasut és a város érdekében fogja felhasználni nagy tudását, és értékes tapasztalatait.

Pedlow kapitány Budapesten. Budapestről jelentik: Pedlow kapitány táviratilag értesítette Mos Thomson, az amerikai vöröskereszt egyik vezetőjét, hogy kedden délben félegykor érkezik a gyorsvonattal Budapestre. Pedlow kapitány, a kinek fogadtatására nagy előkészületeket tesznek, a Dunapalotában száll meg, ahol régi lakosztályát tartották fenn számára.

Meghalt az utcán. Özv. Fodor Józsefné 62 éves budapesti lakos, aki Debreczenben Szabó Józsefné Honvéd-utca 5. szám alatti ismerősénél lakott, ma este 7 óra tájban a munkába igyekezett. Amint a város háza elé ért, hirtelen rosszul lett fogta el, összeesett és pár perc múlva meghalt. A rendőrorvos megállapítása szerint szívizélhűlés volt a halál oka. A szerencsétlen véget ért asszonyt beszállították a hullaházba.

Sominó temetése. Tegnap ment végbe nagy gyászünnepség keretében Sominó volt külügyminiszter temetése. A temetésen a király képviselőjén kívül Mussolini, a kamara és a szenátus elnöke, számos képviselő és szenátor, valamint óriási néptömeg vett részt. A gyászszertartás után a holttestet az elhunyt Liworna melletti birtokára szállították, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Hirdetmény. A városi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy 1000 holdon aluli mezőgazdasági ingatlanok buzáválságát, valamint a községi beltelkek, a szőlőbirtokok, továbbá a mezőgazdasági ingatlanok és szőlőbirtokok, gazdasági felszerelésének vagyonszállása, amennyiben fenti cimeken külön-külön fizetendő válság összege 100,000 koronát nem haladja meg, a városi adópénztárnál fizetendő. A befizetéshez szükséges bejelentő lapok az osztályvezetők-nél kaphatók. A bejelentés két példányban állítandó ki. A válság összeg a fentiek után 100,000 koronát meghaladja, továbbá az erdőbirtok, iparüzemek, kereskedelmi áruaktárak és egyéb tárgyak vagyonszállása tekintetében az összeg nagyságára az állampénztárnál fizetendő. Figyelmezteti a városi adóhivatal az adózókat, hogy az 1000 holdnál kisebb mezőgazdasági ingatlanok tulajdonosai teljes mértékben eleget tesznek fizetési kötelezettségüknek, akkor ha a terültre kivethető vagyonszállás 80 százalékat november 30-ig, 85 százalékát december 31-ig befizetik, míg a községi beltelkek, a szőlő és erdőbirtokok után, illetve a mező-, szőlő- és erdőgazdaság felszerelésének vagyonszállását, valamint az ipari, kereskedelmi vállalatok és egyéb vagyontárgyak vagyonszállását a fenti kedvezményrel csak akkor fizethetik be, ha vagyonszállásuk a válság összeg 100,000 koronát nem halad meg. Mindazok, akiknek vagyonszállásuk a válság összege 100,000 koronát meghaladja s december hó végéig a kivethető válság teljes összegét nem fizetik be, a válság összegén felül 25, illetve 50 százalékos pótlékkal fognak súlytatni.

A Kereskedelmi alkalmazottak gyűlése. A debreczeni kereskedelmi alkalmazottak népes gyűlést tartottak vasárnap helyzetük javítása érdekében. A gyűlésen megjelent dr. Györki Imre, Debreczen város I. kerületének nemzetgyűlési képviselője is. A gyűlésen Ujlaki titkár ismertette a debreczeni kereskedelmi alkalmazottak eddigi mozgalmait helyzetük javítása érdekében és különösen kitért a fűszerkereskedelmi alkalmazottak legutóbbi bérmozgalmára, amely sztrájkot is provokált. Dr. Györki Imre nemzetgyűlési képviselő felszólalásában hangsúlyozta, hogy a kereskedelmi alkalmazottaknak még nagyobb súlyt kell fektetni az összetartásra, a szervezkedésre, mert csak így érhetnek el sikert helyzetük javítása érdekében. A gyűlés határozatilag ki is mondta, hogy még nagyobb propagandát indít a kereskedelmi alkalmazottak között.

Totás darabja 38 koronáért, tejsel, val, turó és fűszerárak legolcsóbb bevásárlási forrásá Schwarz E. Behlen-utca 27.

Megjelent Kelemen Béla Csonka magyarország kompass-szerű Helységnevtára. Ára füzve 750 korona, kötve 800 korona és a forgalmi adó. Postai ajánlási díj 60 korona. Megrendelhető az összeg előzetes befizetése vagy utánvét mellett Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaságnál Debreczen.

Helyreigazítás. Lapunk vasárnapi számában „Félmillió büntetés forgalmi adó miatt” című cikkünkben egy posztónagykereskedőről írtuk azt, hogy félmillióra büntették. A félreértések elkerülése végett közöljük, hogy nem posztó, hanem vászon és rövidáru kereskedő volt, akit megbüntettek.

A Délm. Keresk. Utazók Egyesületének debreczeni csoportja, nagy érdeklődés mellett tartotta meg a 26-án rendkívüli közgyűlést a Kereskedelmi és Iparkamara dísztermében. Elnöknek egyhangú jelölésével Kröh Vilmos nagykereskedő választották meg, társelnökké Aczél Henriket és Brüll Ernőt, ügy. alelnökké Vétes Sándort. Ezenkívül választották 10 választmányi tagot, névszerint Bán Kálmán, Csillag József, Dénes Sándor, Ehrenreich Jenő, Grünbaum Lipót, Havas Károly, Losonczy Arthur, Nagy Gyula, Paszternák Dezső és Stern Sámuel. Este az egyesület helyiségében társasvacsora volt, ahol az elnökséget lelkesen ünnepelték.

Magyar lektor a pozsonyi cseh egyetemen. Pozsonyból jelentik: Magyar Kurir: A pozsonyi cseh egyetemen egy magyar nyelvű lektori állás kerül betöltésre. A kérvények a bölcsészeti kar dékánjához adandók be, ez év december 31-ig. A kérvényhez mellékelendő a pályázó eddigi irodalmi működéséről szóló kimutatás is.

A zsidó nőegylet teadélutánjára jegyeket árusító urleányokat kéri a nőegylet elnöksége, hogy a jegyekel csütörtökön délig feltétlenül számoljanak el Lederer Miksáné elnök-nőnnel.

A cipész szakosztály ma este 7 órakor ülést tart fontos napirenddel. Teliesszámmal pontos megjelenést kérünk. Elnökség.

szabad bérmegeállítást kérnek a szállodások. Budapestről jelentik: A szállodások küldöttségben mennek holnap a miniszterekhez a szabad bérmegeállítást biztosítása s a beszállások megszüntetését és adómentességet követélnék.

192 utódia maradt 103 éves korában. A Magyarországi írja. Az angol Kent Sandwison meghalt egy Martir nevű asszony 103 éves korában. 192 utódia maradt és pedig 40 unokája, 66 dédunokája és 71 ükunokája. 15 gyermeke volt, közülök egyik leánya ki még él 16 gyermekét szült.

Ötven százalékkal olcsóbban vásárolhat, mint Budapesten a legdivatosabb téli modell kabátok és elegáns ruhákat a Rózsa-áruházban.

Megkezdődött a karácsonyi olcsó család Lantos csipkeáruházában. Kossuth-utca 4.

Jó szövetet olcsón!
Feldheim és Weisz posztóáruházában,
Piac u. 73.
vásárolhat.

Cipők
a leg-zebb es leg-zob kivitelben ké-zen es mérték szerint kaphatók a leg-olcsóbb árakon
FALK
modern cipőszalonjában.
Arany János utca 54.
Specialis gumai talpas és vadász cipők!

Karácsonyi ajándékait
legolcsóbban szerezheti be az
Arany-Bika Bivaltó Zsolt.
Eladásra kerünek nagymennyiségű szövet, fanel és karton **maradékok** melyen leszállított árak mellett. Selymek, bársonyok, velour-és ruhaszövetek, vásznak, zefírek, fehérművek, kötött-áru és pipere cikkek nagyválasztékban.
TELEFON 7-85.

